

Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Amaçları ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki **Geri çekilen makale**

The Relationship Between The Purpose of Using Social Network Sites and Communication Skills of Nursing Students **RETRACTED**

Nurgül Bölükbaş¹ Hatice Nur Nefes²

¹ Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, TÜRKİYE

² Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, TÜRKİYE
Geliş tarihi/ Date of receipt: 01/07/2019 **Kabul tarihi/ Date of acceptance:** 28/09/2019

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, **Published online** 30/09/2019

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amaçları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi tanımlamaktır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında kayıtlı 421 öğrenci, örnekleme ise evreni bilinen örneklem hesaplama formülü (%95 güven aralığı, %5 hata payı) kullanılarak belirlenen 230 öğrenci oluşturdu. Çalışmada İletişim Becerileri Ölçeği ve Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Amacı Ölçeği kullanıldı. Ölçeklerin sırasıyla Cronbach alfa geçerliliği .83 ve .92 olarak belirtilmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirmesinde SPSS 23.0 paket programı kullanıldı. İstatistiksel yöntem olarak tanımlayıcı istatistikler, One-Way Anova ve Pearson Korelasyon testleri yapıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %47.8'i 20-22 yaş grubunda, %77'si kız öğrenci, % 31.3'ü son sınıf ve % 26.1'i üçüncü sınıftadır. Öğrencilerin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Ölçeği puan ortalamaları 44.26±10.40, İletişim Becerileri Ölçeği puan ortalamaları 117.31±17.77 olarak belirlendi. Öğrencilerin iletişim becerileri ölçeği duygusal iletişim alt boyut puanı ile sosyal ağ sitelerini kullanım ölçeği sosyal etkileşim-iletişim alt boyut puanı arasında pozitif yönde çok zayıf ilişki olduğu saptandı (r =.146).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerin iletişim becerileri orta düzeyde, sosyal ağ kullanım durumları ise orta düzeyin üzerinde bulundu. Ancak İletişim Becerileri Ölçeği ve Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı.

Anahtar kelimeler: Sosyal ağ siteleri, iletişim becerileri, hemşirelik öğrencileri, internet kullanımı

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine relationship between purpose using of social networking sites and communication skills of nursing students.

Methods: The population of the research was consisted of 421 students studying in the Department of Nursing of the Faculty of Health Sciences Faculty in 2016-2017 academic year. The sample consisted of 230 students whose universe was determined by using the known sample calculation formula (95% confidence interval, 5% error margin) the research data was collected through the Communication Skills Scale (CSS) and the Scale of Aims of Use of Social Network Site. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the scale was .83. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the scale was .92. SPSS 23.0 package program was used for statistical evaluation of the data. One-way ANOVA, Pearson correlation coefficient and descriptive statistical methods were used in the evaluation of the data.

Results: 47.8% of the students were between the ages of 20-22, 77% were women, 31.3% were in the 4th class and 26.1% were in the 3rd class. The mean score of the Social Networking Site Usage Scale of the students was 44.26 ± 10.40, The mean score of the Communication Skills Scale was 117.31 ± 17.77. It was found that there was a very weak correlation emotional communication subscale score of Communication Skills Scale and social interaction-communication score of Scale of Aims of Use of Social Network Sites subscale between students' (r =. 146).

Conclusion: The communication skills of nursing students were found to be moderate and their social networking usage was above the intermediate level. However, there was no significant relationship between Communication Skills and Scale of Aims of Use of Social Network Sites.

Key words: Social network sites, communication skills, nursing students, using internet

ORCID IDs of the authors: N.B. 0000-0001-5684-8359; H.N.N.0000-0002-5665-3745

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Doç. Dr. Nurgül Bölükbaş, Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Ordu, TÜRKİYE
e-posta/e-mail: nurbol_52@hotmail.com

*Bu çalışma 12-14 Ekim 2017 tarihleri arasında Yozgat'da yapılan Uluslararası 3. Adli Hemşirelik 2. Adli Sosyal Hizmet 1. Adli Gerontoloji Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Atf/Citation: Bölükbaş N., Nefes HN. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Amaçları ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki. Ordu University Journal of Nursing Studies 2(2), 78-86.

Giriş

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve internet hayatın vazgeçilmez gereçleri haline gelmiştir. İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünyada yaygın olarak kullanılan ve sürekli büyüyen bir iletişim aracıdır (Oğuz ve ark., 2008; Kırağ 2016). Avrupa genelinde, Türkiye'nin kişi başına internet kullanımında en fazla zaman geçiren ülke olduğu belirtilmektedir. Buna göre ülkemizde 2009 Nisan ayında 17 milyon internet kullanıcısı olduğu, kişi başına ortalama 3044 sayfa içerik izlendiği ve bireylerin ayda ortalama 32 saatini internette geçirdiği saptanmıştır (Kaya ve ark., 2015; TÜİK 2018).

21-22 Ocak 2010 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olan NunBridge Ventura Zirvesi'nde dünyada Türkiye'nin internette en çok zaman geçiren ülkelerden biri olması nedeni ile kaynakların ve yatırımların 2010'da Türkiye'ye kaydırılacağı belirtilmiştir. Bu durumun en önemli nedenlerinin başında ise, "gençlerin" sosyal paylaşım siteleri kullanıcılarının olması gelmektedir (Sözen, 2012). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK 2018) verilerine göre, bilgisayar ve internet kullanım oranının 16-74 yaş arasındaki bireylerde sırasıyla %59.6 ve %72.9 olarak belirtilmiştir. Bilgisayar ve internet kullanım oranları 16-74 yaş grubu erkeklerde sırasıyla %68.6 ve %80.4, kadınlarda %50.6 ve %65.5'dur (TÜİK 2017). İnternet teknolojisinde en son yenilik ise, sosyal ağ siteleridir (Tektaş, 2014). Sosyal ağ kavramı; ortak bir amaç doğrultusunda insanların düşüncelerini paylaşmalarını ve birbirleri ile etkileşime girmelerini kolaylaştıran internet üzerinden bir topluluk oluşumunu işaret etmektedir (Karal ve Kokoç, 2010).

Bireyler sosyal ağ sitelerini çok farklı amaçlar için kullanabilmektedir. Geniş bir kesime hitap eden sosyal ağlar, aynı zamanda bireyin sosyal, duygusal emosyonel ve bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır (Nelson, Joos and Wolf, 2013). Sosyal ağ siteleri, kullanıcılarına; sosyal bir ortamda kendilerini tanıtmaya, sosyal ağ ortamı kurma, diğer kullanıcılarla iletişim kurma ve devam ettirme, oluşturdukları içeriği (fotoğraf, şekil, ses kaydı, video, interaktif iletişim, blog vb.) paylaşma, kişisel bilgilerini, fotoğraf ve

videolarını içeren profil sayfası oluşturma ve tanımadığı insanlarla ilişkiler kurma, profillerinden birbirlerinin hobilerini, ilgilerini, müzik zevklerini ve romantik/duygusal ilişki durumunu öğrenme, yeni arkadaşlıklar keşfetme, özgürlük ve hak talep etme, eleştiri olanağı ve örgütlenme alanı olma gibi olanaklar sunmaktadır (Ellison, Steinfield and Lampe, 2007; Sözen, 2012; Barış ve Tosun, 2013; Tektaş, 2014; Toprak ve ark., 2014). Farklı yaşam sürecindeki bireyler, iletişim kurmak amacıyla sosyal ağ sitelerini tercih edebilmektedirler (Baltacı, İşleyen ve Özdemir, 2012). Birçok birey, sosyal ağları yaşamlarına entegre etmiş ve sosyal ağların olmadığı bir yaşamı hayal edemediklerini/düşünemediklerini belirtmişlerdir (Nelson, Joos and Wolf, 2013; Filiz ve ark., 2014). Sosyal ağ siteleri, özellikle üniversite öğrencileri arasında popülerliğini artırıp yaygın olarak kullanılmaktadır.

Üniversite öğrencileri, sosyal ağ sitelerini yepyeni ve bağımsız öğrenme ortamları olarak veya dersleri ile bağlantılı olarak kullanabilmekte; çalışma konularına ait gruplar oluşturarak veri toplayabilmekte; tartışma başlatabilmekte, aynı zamanda öğretmenlerini "arkadaş" olarak ekleyerek kendilerini daha rahat ifade etme ve iletişim becerilerini geliştirme olanağına sahip olabilmektedirler (Bayd and Ellison, 2007; Barış ve Tosun, 2013; Tektaş, 2014). Bununla birlikte sosyal ağların olumsuz etkileri de vardır. Sosyal ağların bağımlılık oluşturmaya, eleştirel düşünme yeteneklerini azaltmaya, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğuna neden olması, zaman yönetimi kavramını ortadan kaldırması, okumaya ayrılan zamanın azalması, okuma kavrayışları ve okul notlarının düşmesi, uygun olmayan yayınların paylaşımı ve sanal taciz yaşanan sorunların başında gelmektedir (Özmen ve ark., 2012; İsmail ve Albayrak, 2014).

Sağlık alanında öğrenim gören ve mezuniyet sonrası sosyal ağ sitelerini kullanmanın iletişim becerileri üzerine olumlu ya da olumsuz etkileri ile karşı karşıya kalabilecek olan hemşirelik öğrencileri, üniversite öğrencileri arasında özel bir grubu oluşturmaktadır. Sosyal bir varlık olan insan için iletişim bir gereksinimdir (Buldukoğlu ve Koçak, 2010). Kişiler arası iletişime dayalı olan hemşirelik mesleği üyelerinin, iletişim

becerilerinin yüksek olması gerekmektedir. Sağlıklı/hasta bireyin bakım ve tedavisinde hemşirelik mesleği üyelerine, hasta-hemşire iletişiminin başlanması, sürdürülmesinde ve iletişim için uygun çevrenin oluşturulmasında önemli sorumluluklar düşmektedir (Babadağlı ve ark., 2006; Kumcağız ve ark., 2011; Özdemir ve Kaya, 2013). Bu kapsamda, hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ olarak adlandırılan sanal ortamı, iletişimi ve iletişim becerilerini arttırması yönünden etkin kullanması oldukça önemlidir. Geleneksel kitle iletişim araçlarından farklı olan bu özellikleri ile sosyal ağların sağlık iletişimi alanında da yeni bir dönem başlattığı görülmektedir. Sosyal ağların, hemşirelik öğrencilerinde motivasyonu ve etkililiği ile iletişim becerileri üzerine yoğunlaştırdığı ve olumlu yönde etkilediği görülmektedir (Vural ve Bat, 2010; Özmen ve ark., 2012). Bu bağlamda araştırma, hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile planlandı.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın amacı ve türü

Bu araştırma, bir hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapıldı.

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ordu'da bulunan bir üniversitenin hemşirelik bölümüne 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören 421 öğrenci, örneklemi ise evreni bilinen örneklem hesaplama formülü (%95 güven aralığı, %5 hata payı) kullanılarak belirlenen 230 öğrenci oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Veriler tanımlayıcı soru formu, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) ile toplandı.

Tanımlayıcı Soru Formu

Yaş, cinsiyet, medeni durum, anne ve babanın eğitimi, aile tipi, sağlık güvencesi gibi demografik verileri içeren 11 soru, bilgisayar kullanmaya yönelik ilgi, bilgisayar ve internet

kullanma durumu, interneti kullanma amaç/amaçları, sosyal ağ sitelerini kullanma durumu ve sosyal ağ sitelerini kullanmayı engelleyen faktörler, en sık kullanılan sosyal ağ siteleri ve sosyal ağ site/sitelerine üye olma şeklini içeren internet ve sosyal ağ siteleri kullanma durumunu belirlemeye yönelik 9 sorudan oluştu.

Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği (SASKAÖ)

Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçlarını belirlemek üzere Karal ve Kokoç (2010) tarafından geliştirilen ölçek, 14 maddeden oluşmakta olup, 5'li likert tiptedir. Ölçekteki maddeler "1=Kesinlikle Katılmıyorum" ve "5=Kesinlikle Katılıyorum" arasında birden beşe kadar her bir madde değerlendirilmekte ve ölçekten elde edilen puanlar 14 ile 70 puan aralığında yer almaktadır. Ölçekten alınan toplam puanın ve alt boyut puanlarının yüksek olması sosyal ağ sitelerini kullanımın ve alt boyut başlıklarını içeren amaçlara yönelik kullanım oranlarının yüksekliğini ifade eder. Ölçek; sosyal etkileşim-iletişim amaçlı kullanım (8 madde), tanıma-tanınma amaçlı kullanım (3 madde) ve eğitim amaçlı kullanım (3 madde) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeği Cronbach's Alpha (α) değeri 0.838 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği katsayısı ise 0.91 olarak hesaplanmıştır (Karal ve Kokoç, 2010).

İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)

İlk olarak Balcı (1996) tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçeğin ilk sürümünün madde sayısı 70'tir. Ölçek daha sonra Ersanlı ve Balcı tarafından 500 üniversite öğrencisinden oluşan bir örnekleme uygulanmış ve yapılan faktör analizi sonucu madde sayısı 45'e indirilmiştir. Faktör analizi sonucunda maddelerin üç boyut altında toplandığı görülmüştür ve bu boyutlar içerikleri dikkate alınarak; zihinsel, duygusal ve davranışsal iletişim becerileri adını almıştır. Her bir boyutu ölçen 15 madde vardır. Maddeler "her zaman (5)", "genellikle (4)", "bazen (3)", "nadiren (2)", "hiçbir zaman (1)" olarak yanıtlanmaktadır. Ölçeğin genelinden alınabilecek en yüksek puan 225, en düşük puan ise 45'tir. Ölçeğin her bir alt

boyutundan alınabilecek en yüksek puan 75, en düşük puan ise 15' tir. Hangi alt ölçekteki puan büyük ise, bireyin iletişim becerisi açısından o alt boyutta daha iyi olduğu söylenebilir. Ölçeğin tamamında puanların yüksekliği, o bireyin iletişim beceri düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (Ersanlı ve Balcı, 1998).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma örneklemini sadece bir okulun hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturdu. Bu nedenle araştırma sonuçları sadece araştırmanın yapıldığı okulun öğrencilerine genellenebilir.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistik yöntemler (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma), One-way ANOVA ve korelasyon analizi kullanıldı. Sonuçlar %95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin % 47.8'i 20-22 yaş arasında, % 77'si kız öğrenci, % 31.3'ü son sınıf ve % 26.1'i üçüncü sınıftadır. Öğrencilerin %43.5'inin baba eğitim düzeyi ortaöğretim, %50.4'ünün anne eğitim düzeyi ilköğretimdir. Öğrencilerin %90.4'ünde anne-baba birlikte, %37'si üç kardeş, %28.7'si iki kardeş, %42.2'si ilk çocuk ve %31.7'si ikinci çocuktur. Öğrencilerin %94.8'inin sosyal güvencesi mevcut olup, %93'ü ekonomik durumlarını orta olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği sosyal etkileşim ve iletişim alt boyutundan 23.83, tanıma ve tanınma alt boyutundan 7.65, eğitim alt boyutundan 12.78 puan aldıkları belirlendi. SASKAÖ'nden aldıkları toplam puan ortalaması ise 44.26'dır (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı (n=230)

Özellikler	n	(%)	
Sınıf	1. Sınıf	47	20.4
	2. Sınıf	51	22.2
	3. Sınıf	60	26.1
	4. Sınıf	72	31.3
Yaş	18-20 yaş	84	36.5
	20-22 yaş	110	47.8
	23 yaş ve üzeri	36	15.7
Cinsiyet	Kız	177	77.0
	Erkek	53	23.0
Baba Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	4	1.7
	İlköğretim	75	32.6
	Ortaöğretim	100	43.5
	Yükseköğretim	51	22.2
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	11	4.8
	Okur-yazar	10	4.3
	İlköğretim	116	50.4
	Ortaöğretim	80	34.8
Algılanan Sosyoekonomik Düzey	Yükseköğretim	13	5.7
	Düşük	10	4.3
Sosyoekonomik Düzey	Orta	214	93.0
	Yüksek	6	2.6
Anne Baba Birlikteliği	Birlikte	208	90.4
	Ayrı	14	6.1
	Vefat	8	3.5
Kardeş Sayısı	1 kardeş	9	3.9
	2 kardeş	66	28.7
	3 kardeş	85	37.0
	4 kardeş	45	19.6
	5 kardeş	25	10.9
Kardeşler arasındaki sıralamanız	1. çocuk	97	42.2
	2. çocuk	73	31.7
	3. çocuk	34	14.8
	4. çocuk	18	7.8
	5. çocuk	8	3.5
Sağlık Güvencesi	Var	218	94.8
	Yok	12	5.2

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Dağılımları (n=230)

Sosyal Ağ Siteleri	Kullanım Amacı Ölçeği ve Alt Boyut Puanları	Minimum-Maksimum	Ort.±SS
Sosyal Etkileşim ve İletişim		7.00 - 35.00	23.83±6.67
Tanıma ve Tanınma		3.00 - 15.00	7.65±2.77
Eğitim		4.00 - 20.00	12.78±3.30
Ölçek Toplam Puanı		14.00 -70.00	44.26±10.40

Öğrenciler iletişim becerileri ölçeği zihinsel alt boyutundan 37.54, duygusal iletişim alt boyutundan 41.08, davranışsal iletişim alt boyutundan 37.8 puan aldıkları belirlendi. İletişim becerileri ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 117.31'dir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin İletişim Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanları (n=230)

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Min-Max	Ort. ± SS
Zihinsel	15.00 - 75.00	37.54±7.97
Duygusal	15.00 - 75.00	41.08±8.93
Davranışsal	15.00 - 75.00	37.80±7.47
İBÖ Toplam	45.00 - 225.00	117.31±17.77

Öğrencilerin iletişim becerileri ölçeği duygusal iletişim alt boyut puanı ile sosyal ağ sitelerini kullanım ölçeği sosyal etkileşim-iletişim alt boyut puanı arasında pozitif yönde çok zayıf ilişki olduğu saptandı ($r=.146^*$) (Tablo 4).

Tablo 4. İletişim Becerileri Ölçeği ve Alt Boyut Puanları ile Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Amacı Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyutları	Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Ölçeği Alt Boyutları		
	Sosyal etkileşim ve İletişim	Tanıma ve Tanınma	Eğitim
Zihinsel r	.050	.063	.052
p	.448	.340	.433
Duygusal r	.146*	.062	.100
p	.027	.349	.131
Davranışsal r	.038	.035	.029
p	.566	.595	.664

r: Pearson korelasyon katsayısı * $p<0.05$

Tartışma

Sosyal ağ sitelerinin kullanım yaygınlığı düşünüldüğünde gençlerin, özellikle üniversite öğrencilerinin bu siteleri kullanım amaçlarının önemi ortaya çıkmaktadır. Sosyal ağ siteleri arkadaşlar ve diğer insanlar ile iletişim, etkileşim, bilgi edinme, haber kaynaklarına erişim, topluluk içinde birbirlerini destekleyecek biçimde öğrenme, geniş bir bağlamda öğrenmeyi sağlamak gibi çeşitli amaçları destekleyen araçlar sunmaktadır. (Tektaş, 2014). İnternetin yaygınlaşmasıyla hemen herkesin kullandığı sosyal ağ siteleri, bireylerden oluşan ve bireylerin ortak ilgi, amaç, beğeni, inanç, bilgi ve benzeri durumlar etrafında bir araya geldikleri ortamlardır. Hızlı internet erişiminin hayatımızın her alanında ulaşılabilir konuma gelmesiyle birlikte modern toplumun ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Otrar ve Argın, 2015). Sosyo-ekonomik seviye, eğitim durumu, yaş grupları ve cinsiyet farkı gözetmeksizin hemen her kesimde yoğun bir şekilde kullanılan sosyal ağların, hangi amaçlarla kullanıldığı günümüz toplumsal yaşamının önemli bir sorusudur (Diker ve Uçar, 2016).

Çalışmamızda öğrencilerin çoğunlukla sosyal ağ sitelerini 'sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı' kullandığı belirlendi (23.83±6.67).

Kaya ve ark. (2015) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin interneti en fazla araştırma yapmak, elektronik posta atmak, haber okumak/müzik dinlemek ve sosyal ağ sitelerine girmek amacı ile kullandığı ifade edilmiştir (Kaya ve ark., 2015). Diker ve Uçar'ın (2016) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada ise bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin "sosyal medyayı merak ettiğim ya da ilgi duyduğum bir konu hakkında bilgi aramak için kullanırım" ifadesi ilk sırada yer almıştır (3.620).

Öğrencilerin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçları incelendiğinde en sık sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı, sonra eğitim amaçlı ve son olarak da tanıma ve tanınma amaçlı kullandıkları görülmektedir. Filiz ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında benzer sonuç ifade edilmiştir. Diker ve Uçar'ın (2016) çalışmasında da benzer şekilde üniversite öğrencilerinin en çok katıldıkları ifadenin, "Sosyal medyayı, arkadaşlarımla mesaj alışverişi için kullanırım (3.631)" ve "Sosyal medyayı, arkadaşlarımla iletişimimi sürdürmek için kullanırım (3.570)" seçenekleri olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, sosyal ağların iletişimi sürdürmenin bir aracı olduğu fikrini destekleyen çalışma sonuçlarıyla aynı doğrultudadır.

Öğrenciler İletişim Becerileri Ölçeğinin duygusal iletişim becerisi alt boyutundan en yüksek puanı almışlardır (41.08±8.93). Mendi ve Oğuz'un çalışmasında (2018) ise hemşirelik öğrencilerinin Bilişsel, Duygusal ve Davranışsal boyutlardan aldıkları puanların birbirine yakın olduğu, en yüksek puanın Davranışsal boyut (59.56) en düşük puanın ise Duygusal boyut (56.66) puan ortalaması olduğu görülmektedir. Turgut, Kutlu ve Mut'un (2018) çalışmasında sağlık yönetimi öğrencilerinde duygusal alt boyut ortalamasının 36.69 olduğu ve diğer alt boyut ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre, öğrencilerin duygusal iletişim becerileri düzeyinin zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri düzeylerinden

daha yüksek olduğu söylenebilir. Kaya ve ark. (2015) tarafından hemşirelik fakültesi öğrencileri üzerine yapılan çalışmada da öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalamasının 104.00 olduğu, alt boyut ortalamalarına bakıldığında ise duygusal alt boyut puan ortalamasının diğer alt boyutlara göre yüksek olduğu bulunmuştur. Buna karşılık literatürde farklı sonuçlar elde eden çalışmalar da mevcuttur (Dal ve Dal, 2014; Turgut, Kutlu ve Mut, 2018).

Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Amacı Ölçeği'nin Sosyal Etkileşim ve İletişim alt boyutu ile İletişim Beceriler Ölçeğinin Duygusal İletişim alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptandı. Bu sonuç hemşirelik öğrencilerinde duygusal iletişim becerisi arttıkça sosyal etkileşim ve iletişimlerinde de artış olduğunu düşündürmektedir. Turgut, Kutlu ve Mut'un (2018) sağlık yönetimi öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında sosyal medya kullanımının alt boyutlarından sosyal bütünleşme ve duygusal bağlantı ile iletişim becerilerinin zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır. Öztürk ve Akgün (2012) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerinde kendilerini daha rahat ifade ettikleri (%51), iletişim, sosyalleşme, haberleşme, paylaşım, kendini ifade ve psikolojik rahatlama açısından olumlu etkilerinin olduğu (%56.8) ve sosyal çevrelerinin genişlemesini sağladığı (%62.6) sonuçlarını belirtmişlerdir. Duygusal kişilik yapısına sahip insanların da sanal ortamda kendilerini daha iyi hissettiklerini düşünebiliriz. Kaya ve ark. (2015) çalışmalarında Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği'nin Sosyal Etkileşim ve İletişim Amaçlı kullanım alt boyutu ile İBÖ'nün Davranışsal alt boyut puanları arasında pozitif yönde ileri derecede anlamlı bir ilişki olduğu saptandı. Jones ve ark. (2010)'nın yaptıkları çalışmada, sosyal ağ sitelerinin iletişim becerilerini ve sosyal bağlılığı geliştirip akran işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleşmesini desteklediği sonucuna ulaşmışlardır.

Kırağ ve ark. (2016) çalışmasında İnternet Bağımlılığı ve depresyon arasında çok zayıf düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki ($r=0.242$), internet bağımlılığı ve anksiyete arasında zayıf düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunduğu ifade edilmektedir ($r=0.269$). Bu nedenle öğrencilerde bilinçli internet kullanımını sağlayıcı eğitimlerin ilgili öğretim elemanları desteği ile verilmesi, sosyal, akademik faaliyetler için internet kullanımının özendirilmesi, grup çalışmalarıyla kişiler arası iletişimin güçlendirilmesine ve internet kullanımını ile olumlu iletişime katkı sağlayacaktır.

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin iletişim becerileri orta düzeyde, sosyal ağ kullanım durumları ise orta düzeyin üzerinde bulundu. Ancak İBÖ ve SASKAÖ arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı. Öğrencilerin kendi eğitim sistemleri içerisinde sosyal ağ site platformları oluşturmaları ve öğrenim amaçlı sosyal ağ sitelerini kullanmalarına yönelik bilinç kazandırılması gerekir. Yaygın olarak kullanılan facebook, instagram vb. sosyal ağ sitelerinin üniversite eğitiminde destek olarak kullanılması yoluna gidilebilir. Ancak bu entegrasyonun olumlu şekilde yürütülmesi için uzman görüşüne dayalı kuramsal çalışmalara, içeriğin kişiselleştirilemediği teknolojilere ihtiyaç vardır.

Sosyal ağ sitelerini gençlerin büyük oranda sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanmaları nedeniyle öğrencilerin sosyal ilişkilerini devam ettirmeleri açısından güvenilir olmasını sağlamaya yönelik bu sitelerin üniversite eğitimine entegre edilmesi önerilebilir. İnternet ve sosyal medya bağımlılığı ve bunun sonuçlarına yönelik öğrencilerin bilgilendirilmesi; duygusal, davranışsal ve bilişsel boyutta iletişim becerilerini geliştirecek çalışmaların planlanması faydalı olacaktır. Sosyal, akademik faaliyetler için internet kullanımının özendirilmesi, grup çalışmalarıyla kişiler arası iletişimin güçlendirilmesine ve internet kullanımını ile olumlu iletişime katkı sağlayacaktır.

Teşekkür

Yazarlar, çalışmaya katılan öğrencilere ve çalışmanın yapılması için izin veren kuruma teşekkür eder.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Araştırma verilerini toplamadan araştırmanın yürütüleceği fakülte Dekanlığından yazılı izin alındı. Öğrencilere çalışmanın amacı ve yararları açıklanarak gönüllülük ilkesi doğrultusunda araştırmaya katılımları için bilgilendirilmiş onamları sözel olarak alındı.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions:

Fikir/kavram: NB, Tasarım: NB; Danışmanlık: NB
Veri toplama ve/veya Veri İşleme: HNN; Analiz ve/veya Yorum: NB; Kaynak tarama: HNN; Makalenin Yazımı: NB; Eleştirel inceleme: NB.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” kullandığı,
- Öğrenciler İletişim Becerileri Ölçeğinin duygusal iletişim becerisi alt boyutundan en yüksek puanı aldıkları,
- Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Amacı Ölçeği'nin Sosyal Etkileşim ve İletişim alt boyutu ile İletişim Beceriler Ölçeğinin Duygusal İletişim alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptandı.
- Bu sonuç hemşirelik öğrencilerinde duygusal iletişim becerisi arttıkça sosyal etkileşim ve iletişimlerinde de artış olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle öğrencilerin duygusal durumlarını kötü amaçlı sosyal etkileşim ve iletişime yönlendirmeyecek kontrollü ve güvenilir internet kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi gerekliliği ortaya konulmuştur.

Kaynaklar

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması. Türkiye'nin internet kullanım alışkanlıkları (TUİK-2018), Erişim tarihi: 16.08.2018, <https://www.guvenliweb.org.tr/haber-detay/turkiyenin-internet-kullanim-aliskanliklari-tuik-2018>

- Babadağlı B, Erim SE, Erdoğan S. (2006). Hekimlerin ve hemşirelerin hastayla iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1, 52-69.
- Baltacı, H.Ş., İşleyen, F. ve Özdemir, S. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin romantik ilişki durumları ve sosyal ağ kullanımlarına göre etkileşim kaygısı ve sosyal destek algılarının incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 25-36.
- Barış F, Tosun N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolio entegrasyonu: Facebook örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 122-129.
- Boyd DM, Ellison NB. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship, *Journal of Computer Mediated Communication*, 3(1), 210-230.
- Bulduklı Y, Koçak A. (2010). Sağlık İletişimi, Akademi Basın ve Yayıncılık. İstanbul.
- Dal NE, Dal V. (2014). Kişilik özellikleri ve sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıkları: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 144-162.
- Diker Z, Uçar M. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanım amaçlarına yönelik bir araştırma: Safranbolu Meslek Yüksekokulu örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 376-386.
- Ellison NB, Steinfield C, Lampe C. (2007). The benefits of facebook friends: Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 2, 1143-1168.
- Ersanlı K, Balcı S. (1998). İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(10), 7-12.
- Filiz O, Erol O, Dönmez Fİ, Kurt AA. (2014). BÖTE Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçları İle İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(2), 17-28.
- İşman A, Albayrak E. (2014). Sosyal ağlardan Facebook'un eğitime yönelik etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K. ve Chew, E. (2010). "Get out of MySpace". *Computers Education*, 54, 776-782.
- Karal H ve Kokoç M. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması, *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 1(3), 251-263.
- Kaya H, Turan N, Hasanoğlu Ö, Güre Ö, Arslanova E, Elmas G. (2015). Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 40, 16-31.
- Kırağ N, Yıldız H, Hayar E, Gülü G, Kandemir E, Çınar H, Öztürk N. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı ve ilişkili faktörler. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi (UHD)*, 8, 15-36.
- Kumcağız H, Yılmaz M, Çelik SH, Avcı İA. (2011). Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 38(1), 49-56.
- Mendi B, Oğuz G. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin sosyal medyayı kullanım özellikleri bağlamında incelenmesi: Bir vakıf üniversitesindeki sağlık bilimleri öğrencisi üzerinde değerlendirme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 665-690.
- Nelson R, Joos I and Wolf D. (2013). *Social Media for Nurses*. New York: Springer Publishing Company.
- Oğuz B, Zayim N, Özel D, Saka O. (2008). Tıp öğrencilerinin internette bilişsel durumları. *Akademik Bilişim*, 30, 447-453.
- Otrar, M. ve Argın, F.S. (2014). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının kullanım alışkanlıkları bağlamında incelenmesi. *Eğitim Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-13.
- Özmen F, Aküzüm C, Sünkür M, ve Baysal N. (2012). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *NWSA-Education Sciences*, 7(2), 496-506.
- Öztürk M, Akgün Ö.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49-67.
- Özdemir GA, Kaya H. (2013). Midwifery and nursing students' communication skills and life orientation: correlation with stress coping approaches. *Nursing and Midwifery Studies*, 2(2), 198-205.
- Sözen E. (2012). Sosyal medyanın arkeolojisi, Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz Dutenberg Galaksi'den Zuckerberg Galaksi'ye. İstanbul, Alfa Yayınları.

- Tektaş N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımına yönelik bir araştırma. Tarih Okulu Dergisi, 7(17), 851-870.
- Toprak A, Yıldırım A, Aygül E, Binark M, Börekçi S, Çomu T. (2014). Toplumsal paylaşım ağı Facebook: 'görülüyorum öyleyse varım', 2. Baskı, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul.
- Turgut M, Kutlu G, Mut S. (2018). Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerileri İle Sosyal Medya Kullanımları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 6(1), 185-205.
- Vural ZBA, Bat M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. Journal of Yasar University 2010;20(5), 3348-3382.

Bu makale yazarları tarafından 16 Ekim 2019 tarihinde geri çekilmiştir. Geri çekme notu Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi 2019, 2(2)'de yayınlanmaktadır.

This article has been retracted by the authors on October 16, 2019. A retraction note is published in Ordu University Journal of Nursing Studies 2019, 2(2).

RETRACTED